

Elke tekst heeft zijn structuur

Wat jullie al weten...

Elke zakelijke tekst heeft een *thema*. Rond dit thema worden een aantal *vragen* geformuleerd. De schrijver zal deze vragen eveneens proberen te *beantwoorden*. Daarbij zal hij de belangrijkste informatie in een *kernzin* formuleren, die hij vooraan of achteraan in de alinea plaatst. Verder lijmt de auteur alle alinea's door middel van *signaalwoorden* aan elkaar.

Wat nieuw is...

Tot nu toe hebben we gedaan alsof in principe elke combinatie van een thema, vragen, kernzinnen en signaalwoorden een even samenhangende tekst oplevert. Dat is echter niet het geval. Bepaalde combinaties liggen meer voor de hand dan andere en dat weten taalgebruikers. Lezers beschikken over een intuïtieve kennis van allerlei eigenschappen van teksten. Ze gebruiken deze kennis om de samenhang binnen een tekst te doorzien. Laten we dit even testen.

Opdracht 1: beantwoord individueel volgende vraag: welke informatie moet er volgens jou in een reclameadvertentie voor een auto staan?

We vergelijken nu jullie antwoorden. Wat stellen we vast?

Wordt ons verwachtingspatroon doorbroken, dan geraken we in de war. Die verwachtingspatronen die bij een bepaalde tekst opgeroepen worden, zijn *vaste structuren* of *tekststructuren*.

Tekststructuren

Opdracht 2: Hieronder vinden jullie een aantal teksten en een verzameling vragen. Welke tekst geeft op welke vraag een antwoord? Schrijf het juiste vraagnummer bij de juiste tekst. Markeer ook het antwoord op de vraag.

1. Wat is het probleem precies?	6. Wat zijn de positieve aspecten?
2. Waartoe dient het ontwerp?	7. Wat is het doel van de handeling?
3. Hoe wordt de uitkomst van de handeling gecontroleerd?	8. Aan welke eisen moet het voldoen?
4. Wat zijn de relevante eigenschappen?	9. Wat wordt er precies onderzocht?
5. Wat is de maatregel precies?	10. Welke middelen worden er gekozen?
	11. Volgens welke methode verloopt het onderzoek?

12. Wat zijn de voorwaarden ervoor?	19. Wat zijn de negatieve aspecten?
13. Waarom is de maatregel nodig?	20. Hoe wordt de maatregel uitgevoerd?
14. Waarom is het een probleem?	21. Hoe luidt het totaaloordeel?
15. Hoe verloopt de handeling in grote lijnen?	22. Wat is de waarde van het ontwerp?
16. Wat zijn de conclusies uit het onderzoek?	23. Hoe worden deelhandelingen uitgevoerd?
17. Wat zijn de effecten van de maatregel?	24. Hoe ziet het ontwerp eruit?
18. Wat zijn de resultaten van het onderzoek?	25. Wat is ertegen te doen?
	26. Wat zijn de oorzaken ervan?

Vandeurzen wil verplichte vergunning voor internetgokken

Knack, 31/01/2008 10:36

Minister van Justitie Jo Vandeurzen (CD&V) gaat de wet op de kansspelen aanpassen zodat een vergunning verplicht wordt voor online pokeren, onlinecasino's en bospelletjes.

"We verwachten dat dit snel kan gebeuren", zo verklaart zijn woordvoerder donderdag in de kranten Het Belang van Limburg en Gazet van Antwerpen.

Het initiatief volgt op het nieuws van het tijdschrift Klasse eerder deze week dat 20 procent van de 10- tot 17-jarigen voor geld speelt. Vooral online pokeren zou de nieuwe hype zijn.

Els Robeyns (SP.A) wilde woensdag van Vlaams minister van Volksgezondheid Steven Vanackere (CD&V) weten hoe Vlaanderen daartegen preventief gaat optreden. "Ons land zou 100.000 zware gokverslaafden kennen. Rekenen we daar de tienduizenden internetgokkers bij, dan kan je niet meer langs de maatschappelijke impact van gokken en dringen maatregelen zich op", aldus Robeyns.

Minister Vanackere antwoordde dat de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen ook online pokeren in zijn bevragingen gaat opnemen. Hij maakt dit jaar ook 140.000 euro vrij voor een project van De Sleutel om jongeren nee te leren zeggen tegen het gokken.

Tekst 1 - Vragen: _____

Van Brussel naar Sydney in vijf uur

Knack, 05/02/2008 19:16

Een groep Europese technici heeft een vliegtuig ontworpen dat 300 passagiers in minder dan vijf uur tijd van Europa naar Australië kan brengen. Dat heeft het Britse ingenieursbedrijf Reaction Engines uit Oxford dinsdag bekendgemaakt.

Het zal echter vermoedelijk nog lang, zo'n 25 jaar, duren om het tot "A2" gedoopte toestel, dat enkel nog maar op papier bestaat, te ontwikkelen.

Formele doelstelling van het Lapcat-project (Long-Term Advanced Propulsion Concepts and Technologies) is een vliegtuig te ontwikkelen dat van Brussel naar Sydney vliegt in vijf uur.

Het supersonische vliegtuig zou op vloeibare waterstof een topsnelheid van meer dan 6.000 kilometer per uur halen. Dat is bijna vijf keer sneller dan het geluid en ruim twee keer sneller dan de Concorde.

Waar de huidige toestellen er - met overstappen - nu 22 uur over doen om de 20.000 kilometer tussen Brussel en Sydney te overbruggen, zou dat met de A2 nog 4 uur en 40 minuten moeten zijn.

De A2 wordt met 143 meter ongeveer twee keer zo lang als de Airbus A380, momenteel het grootste passagierstoestel ter wereld. Toch zou het milieuvriendelijker zijn dan zijn voorgangers, vermits het op waterstof vliegt.

De Europese ruimtevaartorganisatie ESA is een van de financiers van het project.

Tekst 2 - Vragen: _____

Genitale verminking steeds groter probleem in België

Knack, 01/02/2008 11:00

In 2006 zochten 415 besneden vrouwen hulp bij GAMS, een vereniging die zich inzet voor de afschaffing van seksuele verminking van vrouwen. Dat is een verdubbeling ten opzichte van 2005, zo schrijft de krant *De Morgen*.

Vorig jaar lag het aantal hulpvragen zelfs nog hoger, weet Khadiatou Diallo, voorzitter van [GAMS](#), een vereniging die zich inzet voor de afschaffing van seksuele verminking van vrouwen. Officiële cijfers voor 2007 zijn er evenwel nog niet. De vrouwen die bij GAMS aankloppen, willen voorkomen dat ook hun dochters genitale verminking moeten ondergaan. De besneden moeders hebben zelf vaak ernstige medische problemen en kampen met psychische stoornissen.

De verminking zelf gebeurt zelden in ons land, vermoedt Fabienne Richard, vroedvrouw bij het Instituut voor Tropische Geneeskunde. 'De meisjes worden vaak op vakantie gestuurd naar hun land van herkomst en zijn daar een vogel voor de kat,' zegt ze in *De Morgen*.

Onrecht

Vrouwenbesnijdenis is sinds 2001 bij wet verboden in België. Maar in meer dan veertig andere landen verspreid over de hele wereld worden nog elke dag vrouwen besneden. In Afrikaanse landen als Eritrea, Somalië, Djibouti, maar ook onder de moslimbevolking van Indonesië en Sri Lanka is het besnijden van vrouwen doodnormaal. Niet zelden leidt genitale verminking tot medische problemen en psychologische trauma's.

'Het is opvallend hoe snel het aantal vrouwen dat bij ons aanklopt de laatste jaren is gestegen,' zegt Diallo aan *De Morgen*. Hij ziet daarvoor verschillende verklaringen. 'De buitenlandse vrouwen komen steeds vaker in contact met Europese seksegenoten die hen doen inzien dat genitale verminking een onrecht is. Vaak is het voor hen zelf te laat, maar willen ze hun dochters behoeden voor eenzelfde trauma.'

België hinkt achterop als het aankomt op het bestrijden van dit onrecht. Volgende week organiseert GAMS daarom een actiedag over vrouwelijke genitale verminking.

Tekst 3 - Vragen: _____

'Vrouwen in Lage Landen beste rekenaars'

Eos Nieuws 6/02/2008 12:18:47

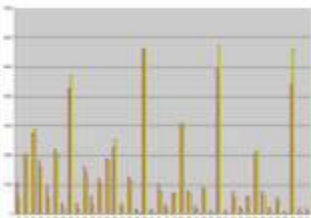
Volgens Nederlandse historici konden de mensen uit onze contreien, tijdens de late middeleeuwen, het beste tellen.

De vertrouwdheid van de laatmiddeleeuwse bevolking met cijfers en getallen is maar een van de vele facetten uit het onderzoek van economisch-historici Tine de Moor en Jan Luiten van Zanden. Hun algemene interesse gaat uit naar de oorsprong in de Lage Landen van het 'menselijk kapitaal': volgens hen een van de basisfundamenten voor de relatief vroege economische ontwikkeling van de Nederlanden, en de totstandkoming van een 'burgermaatschappij' (civil society).

De Moor en van Zanden speurden in trouwregisters, testamenten en andere documenten uit de periode tussen de 15de en de 17de eeuw naar de gewoonte van 'leeftijdstapelen' (*age heaping*). De Moor: 'Dankzij leeftijdsstapelen, en de daaraan gekoppelde Whipple-index kunnen we achterhalen hoe goed de mensen vroeger op de hoogte waren van hun eigen leeftijd. Waren ze 'de tel kwijtgeraakt', dan gaven mensen bij registraties doorgaans een leeftijd die was afgerond naar een vijf- of een tiental.' Leeftijdstapelen is goed te herkennen in oude statistieken: bijvoorbeeld in de Catasto-grafiek die een registratie voorstelt van de bevolking van Toscane in 1427.

De Moor en van Zanden vonden dat omstreeks 1500 leeftijdsstapelen in de toenmalige Nederlanden veel minder frequent was dan in andere Europese regio's – zelfs minder dan in het ontwikkelde Noord-Italië. Maar ze ontdekten ook dat vrouwen hun leeftijd nauwkeurig bijhielden dan mannen. 'Het lijkt er dus op dat vrouwen in de Lage Landen tot de beste rekenaars van Europa behoorden'.

Toch is niet iedereen het eens met de redenering van de twee historici. De Whipple-index (specifiek voor de afronding naar een 0 en een 5) voor leeftijdsstapelen is geen onbekritiseerd instrument. Zo is het goed mogelijk dat bij een registratie niet de mensen zelf, maar de dienstdoende klerk de leeftijden afrondde. En het is maar de vraag of het bijhouden van je leeftijd ook maar iets zegt over je algemene telvaardigheid. Het belang dat aan leeftijd wordt gehecht is ook sterk cultureel bepaald. (SST)

Tekst 4 - Vragen: _____

Zogenaamd Grand Comfort

Reiswijzer.net 30/11/2006 16:00

De ligging van het Hôtel des Tuileries in hartje Parijs is perfect. Het driesterrenverblijf ligt op pakweg driehonderd meter van de Rue de Rivoli, terwijl de Rue du Faubourg Saint-Honoré minder dan honderd meter stappen is.

Bovendien is de Rue Saint-Hyacinthe één van de rustigste in het centrum van Parijs, en dat zal wel de reden zijn waarom het huis ook een Relais du Silence is. Dat klinkt allemaal veelbelovend, en ook de entree ondersteunt nog die illusie: het is er niet ongezeellig en het onthaal is vriendelijk. Het gebouw is beschermd en niet onaardig.

Onderweg naar de derde verdieping spreekt de lift ons nog vriendelijk toe. Maar kamer 17 valt echt tegen. De muren zijn beplakt met een soort aluminiumfolie waarvan de houdbaarheidsdatum overschreden is. Sommigen zullen er het effect van bewasemde spiegels in zien, anderen krijgen wellicht het gevoel dat een verpakte kip overvalt als die uit de folie wordt gehaald.

De kamer is ook erg klein, net als de badkamer, die niettemin over een klein bad beschikt. Om op het toilet te zitten moet men de deur ervan helemaal open laten, wegens gebrek aan plaatsruimte voor de knieën. Vreemd toch, want in de brochure van Transeurope hadden we gelezen dat enkel kamers met Grand Comfort worden geboekt. Maar het is al laat en we hebben geen zin in een discussie. Geen nood, er staan een kleine tv en een minibar. En wie door het raam kijkt, kan aan de overzijde van de binnenplaats haarscherp een Chinese familie om de tafel zien zitten en dialogen verzinnen bij hun gesprekken.

Beter is het om de straat op te gaan naar de Place du Marché Saint-Honoré, die met een glazen dak is overdekt en waarrond gezellige bars en restaurants met terrassen zijn ontstaan. We proberen de Barlotti Bar en nemen er een Perrier, die vijf euro kost en waarvoor zes euro wordt aangerekend.

Het mooist aan het hotel is het ontbijt, met een genereus glas fruitsap en een fruitsla, yoghurt, brood, croissants en confituur. Dat laten we op de kamer serveren, want het ontbijtzaaltje is ook al aan de kleine kant. En bij het buitengaan piepen we even in de kamers 3 en 8, die aan de voorzijde liggen en er dan weer heel aardig uitzien.

Tekst 5 - Vragen: _____

BELEID TEGEN HET PESTEN.

Ieder kind dat naar de Grundel gaat heeft recht op plezier en veiligheid. De goede sfeer op school en in de klas met de leerlingen en docenten versterkt dit gegeven.

Helaas komt het voor dat kinderen door allerlei oorzaken het nodig vinden elkaar het leven zuur te maken, sommige leerlingen kunnen dan de zondebok van een klas worden. Om dit te voorkomen maken we op het Parkcollege gebruik van het volgende stappenplan.

Stappenplan ter voorkoming of bestrijding van pesterijen op het Parkcollege.

1. De zorgcoördinator en de mentor zijn goed op de hoogte van leerlingen die in het basisonderwijs gepest werden of pester waren. Deze leerlingen worden alert gevolgd.
2. De kinderen gaan via tien minuten gesprekken met de mentor of op grond van een enquête de school informeren over hun welzijn op de Grundel.
3. Indien er sprake is van pesterijen wordt eerst op algemeen niveau met de klas gepraat over de wijze waarop we met elkaar omgaan, inzet van de zorgcoördinator daarbij kan mogelijk zijn.
4. Met de pester worden gesprekken gevoerd door de mentor en of de zorgcoördinator, waarin het accent ligt op verantwoordelijkheid, respect en begrip, hierbij wordt ook gekeken naar de achtergronden van dit gedrag. Ook met het kind dat gepest wordt vinden er gesprekken plaats.
5. Met betrokkenen wordt een vervolgspraak gemaakt en kan indien nodig een respectcontract ondertekend worden.
6. Mocht blijken dat de pesterijen blijven doorgaan, dan worden de ouders geïnformeerd of op school uitgenodigd voor een gesprek. Ouders hebben veel meer invloed op de garantie van een veilig gedrag van hun zoon of dochter naar anderen.
7. Na enige weken worden de afspraken geëvalueerd. Dit kan leiden tot het nemen van strafmaatregelen ten opzichte van de pester.
8. Hierna blijven we de ontwikkelingen natuurlijk kritisch volgen.
9. Bij overplaatsing naar een andere klas of school worden met name de kwetsbare leerlingen goed besproken met de nieuwe mentor of de teamleider, zodat continuïteit in aanpak gewaarborgd kan worden.

Een ander belangrijk informatiemedium vormt de uitslag van de schoolvragenlijst die na de herfstvakantie bij alle leerlingen van de eerste klas wordt afgenomen. Opvallende lage scores omtrent het welbevinden en de aansluiting met de andere kinderen zijn voor de mentor aanleiding om dit met de ouders tijdens de eerste rapportvergadering te bespreken, of anders met de leerling zelf.

Uit deze gesprekken kan worden besloten dat het kind in aanmerking komt voor een sociale vaardigheidstraining, om de weerbaarheid en het zelfvertrouwen van het kind te versterken. Dit kan op groepsniveau of individueel niveau plaats vinden.

In alle eerste en tweede klassen wordt in het tweede kwartiel een lessencyclus over pesten tijdens de mentorlessen behandeld.

Tenslotte is pesten een sociaal fenomeen, dat zich over een hele schoolperiode kan doen gelden. Dat betekent ook dat de betrokkenen van de school daar ook constant alert op dienen te zijn, zodat kinderen altijd weten dat ze op school recht hebben op een ontspannen en fijne plek.

Tekst 6 - Vragen: _____

Er bestaan zes vaste structuren voor een tekst:

1. de probleemstructuur
2. de maatregelstructuur
3. de evaluatiestructuur
4. de handelingsstructuur
5. de ontwerpstructuur
6. de onderzoeksstructuur

Opdracht 3: Vervolledig onderstaande schema's.

Schrijf achter het tekstnummer de tekststructuur die volgens jou van toepassing is.

Formuleer in één woord het thema van de tekst.

Rangschik de bijpassende vragen in een logische volgorde.

Tekst 1: _____
Thema = _____
Vragen:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Tekst 2: _____
Thema = _____
Vragen:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Tekst 3: _____
Thema = _____
Vragen:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Tekst 4: _____
Thema = _____
Vragen:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Tekst 5: _____
 Thema = _____
 Vragen:
 1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____

Tekst 6: _____
 Thema = _____
 Vragen:
 1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____

Het antwoord op de vragen...

Een tekst met een vaste structuur geeft dus het antwoord op een aantal vragen. De lezer hecht erg veel belang aan dat deze antwoorden van een degelijke kwaliteit zijn. Deze antwoorden bestaan uit een beschrijving van een aantal feiten of geven de mening van de auteur weer.

De auteur zal bij het beantwoorden van sommige vragen gebruik moeten maken van argumenten. Deze argumenten kunnen deugdelijk, misleidend of zelf emotioneel zijn. Om een goed oordeel over de inhoud van de tekst te kunnen vellen, is het erg belangrijk, dat je als lezer deze argumentatievormen kan herkennen en eventueel doorprikken.

We kijken in ons handboek Nederlands van p. 211 tot p. 215.

Zelf een tekst schrijven in de vorm van een zakelijke brief

De verschillende tekststructuren tref je in alle mogelijke bronnen en vormen aan. We doen even de test.

Opdracht 4: Schrijf bij elke tekststructuur een aantal bronnen waarin zij volgens jou zouden kunnen voorkomen.

- 1. de probleemstructuur _____
- 2. de maatregelstructuur _____
- 3. de evaluatiestructuur _____
- 4. de handelingsstructuur _____
- 5. de ontwerpstructuur _____
- 6. de onderzoeksstructuur _____

De tekstsoort, die jullie in jullie verdere carrière misschien nog wel het meest zullen gebruiken, is de *zakelijke brief*. Ook hier kan je van de vaste tekststructuren gebruik maken. Misschien wil je een

probleem aankaarten, kondig je aan je personeel een maatregel aan of schrijf je een beoordeling van een jouw toegezonden product?

Wat ook de inhoud van je zakelijke brief moge zijn, hij moet steeds beantwoorden aan de BIN-normen. Deze vind je op p 263 - 266 in je compendium.

Opdracht 5: Je gaat nu zelf aan de slag. Je kies één van de onderstaande situaties.

Je schrijft een zakelijke brief volgens de BIN-normen (let op lengte, vormgeving, aanspreking,...).

Je maakt ook gebruik van één van de aangeleerde tekststructuren.

Heb aandacht voor de argumenten die je aanvoert.

Vul de situaties aan met je eigen fantasie.

Situatie 1:

Je bent filiaalhouder van een modezaak naar keuze. Je merkt dat er steeds minder klanten je zaak bezoeken en dat de omzet daalt. Je schrijft een brief aan het moederhuis, waarin je het probleem schetst, enz.

Situatie 2:

Je leidt een vleesverwerkend bedrijf. Je eindproduct zijn bereide vleeswaren. Je brengt je personeel schriftelijk op de hoogte van de nieuwe kledingvoorschriften (haarnetjes, schoenvertrekken,...)

Situatie3:

Jouw bedrijf laat zijn goederen vervoeren door een extern transportbedrijf (DHL, Excell, ABX,...). Na één jaar samenwerking is het tijd voor een evaluatie, die je in een brief aan de betrokken firma mededeelt. Zal de samenwerking verder gezet worden?

Situatie 4:

Je meldt aan een klant, dat de herstelling van de wagen na twee weken nog niet uitgevoerd is, omdat de onderdelen niet geleverd zijn.

Situatie 5:

Een collega stinkt en een andere collega is gaan klagen bij afdeling HR. De HR verantwoordelijke moet dit nu in een brief kenbaar maken aan de betrokken collega.